

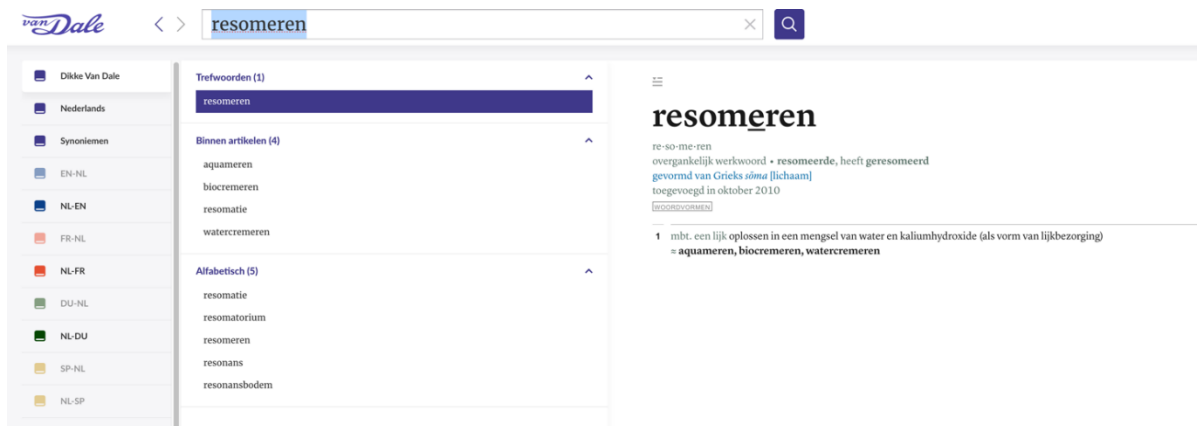
Reactie consultatie Wet bestemming lichamen van overledenen

Wij zijn verheugd dat resomeren volwaardig onderdeel is van het wetsvoorstel bestemming lichamen van overledenen. Dit geeft mensen de mogelijkheid om spoedig voor deze duurzame uitvaarmethode te kiezen. Het wetsvoorstel heeft de afgelopen jaren veel vertraging opgelopen. Helaas moeten wij nog steeds mensen teleurstellen omdat zij er niet voor kunnen kiezen hun lichaam of het lichaam van een naaste te laten resomeren na overlijden. Dat doet pijn. Wij spreken daarom ook vurig de wens uit dat de behandeling van de wet niet nog meer vertraging op gaat lopen, zodat de samenleving op korte termijn dan ook echt kan gaan kiezen voor de duurzame uitvaarmethode resomeren. Uiteraard staan wij als Resomation Ltd. de komende jaren open voor gesprekken met het ministerie over dit onderwerp. Wij hebben nog enkele voorstellen met betrekking tot het wetsvoorstel bestemming lichamen van overledenen.

Voorstel: neem de termen 'resomeren', 'resomatie' en 'resomatorium' op

In de memorie van toelichting (hoofdstuk 2.2, noot 12) staat de tekst: "Resomeren is een geregistreerde merknaam." Dit is niet correct. Wij kunnen en willen de merknaam niet registreren. Door de vertaling van onder andere het TNO-rapport van het Engelse woord 'resomation' (beschermde naam) naar het Nederlandse woord 'resomeren' is er een nieuw woord ontstaan. Door het veelvuldig gebruik hiervan daarna is het de naam voor een proces geworden. Zowel de consument als de uitvaartmarkt heeft deze vertaling geadapteerd en deze is algemeen gebruikelijk geworden. Als bedenker van de Engelse term 'resomation' zijn wij uiteraard trots op de adaptatie van de vertaalde variant van dit woord in het Nederlands. De woorden 'resomeren', 'resomatie' en 'resomatorium' kunnen wij, door de opname in onder andere de woordenboeken (zie hieronder) en het veelvuldig gebruik als omschrijving van het proces, zelfs niet meer registreren als merknaam. Daarnaast is het tegenstrijdig, want in de memorie van toelichting (hoofdstuk 3.1.1.) wordt wel het woord 'cremuleren' gebruikt. Dit woord is een vervorming van de commerciële merknaam 'cremulator'. Wij stellen voor om de termen 'resomeren', 'resomatie' en 'resomatorium' op te nemen in de wetstekst en memorie van toelichting.

Zie onderstaande screenshot van de website van het Van Dale woordenboek waaruit blijkt dat het woord 'resomeren' als nieuw Nederlands woord is geadapteerd. Hetzelfde geldt voor het woord 'resomatorium'.

The screenshot shows the online Van Dale dictionary interface. The search bar contains 'resomeren'. The left sidebar shows navigation options for different languages and synonyms. The main content area displays the entry for 'resomeren', including its pronunciation, definition, and etymology. The definition states it is an overgangelijk werkwoord (overlapping verb) derived from the Greek 'sōma' (body), added in October 2010. A note indicates it means to dissolve a body in a mixture of water and potassium hydroxide (as a form of body care), with synonyms: aquameren, biocremen, watercremeren.

Bron: <https://online.vandale.nl/>, geraadpleegd op 21 november 2024.

Daarbij willen wij ook aangeven dat de term 'hydrolysatorium', die nu wordt gebruikt in de memorie van toelichting (hoofdstuk 8, artikel 72) als vervanging voor het woord 'resomatorium', onduidelijk, omslachtig en onjuist is. 'Hydrolyse' is een proces waarin stoffen worden gesplitst onder opneming van water (zie de Van Dale). Er zijn echter veel meer vormen van 'hydrolyse', zoals enzymatische of eiwit hydrolyse. De term 'hydrolysatorium' is daarom een te breed begrip en dekt niet de activiteiten die er plaatsvinden. Een diervoeder-fabrikant kan bijvoorbeeld eiwit-hydrolyse gebruiken voor de productie van diervoeder en kan hiermee ook hydrolysatorium genoemd worden. Voor een consument is dit verwarrend en technisch is het niet de juiste benaming.

Voorstel: uitdrukkelijk de mogelijkheid tot het niet vermalen van de botresten tot as of stof opnemen

In Nederland worden na een crematie de overgebleven bot- en houtresten van de kist vermalen tot as. De originele reden voor deze vermalen is voor ons niet helemaal duidelijk, maar zeer waarschijnlijk heeft dit te maken met het kunnen verstrooien en voor de handzame opberging in een as-container. De vraag en wens om de botresten niet te vermalen blijkt af en toe voor te komen bij crematoria en er is geen regelgeving rond dit verzoek. Omdat bij resomeren de botresten zacht en poreus zijn, krijgen wij vaak de vraag hoe het vermalen in zijn werking gaat. Ook de vraag om de botten in een kistje te mogen begraven is een verzoek dat we vaker krijgen. Vanuit religieus oogpunt, waar resomeren eerder gelijk wordt gesteld met begraven, kan het behouden van botten een fundamentele eis zijn. Omdat er in de wet uitdrukkelijk niet iets geregeld is rond het wel of niet vermalen van de botten, denken wij dat er hier een kans gemist wordt. Wij zien graag dat uitdrukkelijk de mogelijkheid tot het niet vermalen van de botresten tot as of stof wordt opgenomen in het wetsvoorstel. Tot slot willen wij in overweging brengen dat het onderwerp beter past in de artikelen 62.2 (Bestemming van de as) en 74/74A (nadere regels vaste stof). Er dient dan ook een toevoeging gemaakt te worden bij de artikelen 69 (verstrooiing van de as) en 74A (Nadere regels vaste stof). As of vaste stof kan alleen verstrooid worden wanneer deze is vermalen.

Voorstel: de term 'asbus' en 'stofbus' in het gehele wetsvoorstel aanpassen naar 'as-container'

Wij denken dat de term 'stofbus' niet geheel respectvol en afdoende is wanneer het ook mogelijk is om botresten niet te vermalen. Er is dan een andere, grotere, oplossing voor het opslaan nodig. Ook de term 'asbus' is onzes inziens niet meer van deze tijd. De overgrote meerderheid van crematoria gebruiken geen asbus meer maar maken gebruik van de handzamere cinisafe.

De CiniSafe® is een container voor éénmalig gebruik om de as vanuit de cremulator direct handzaam in op te slaan en te bewaren of te vervoeren volgens de eisen van de Wet op de Lijkbezorging. Door zijn vorm en uitvoering past de container geheel binnen het crematieproces vanaf het moment na de crematie tot het moment van uitgifte aan nabestaanden. De as kan direct uit de container verstrooid worden.

Bron: www.cinisafe.com, geraadpleegd op 21 november 2024.

Wij geloven dat de term 'asbus' en 'stofbus' in het gehele wetsvoorstel aangepast moet worden naar 'as-container'. Deze naam dekt de ouderwetse 'asbus', bestaande 'cinisafe' en 'stofbus'. Uiteraard kunnen hier ook de as- en/of botresten na een crematie of vaste stof- en/of botresten na een resomatie worden opgeslagen. Er kan voor een andere afmeting container gekozen worden en er kan een aanpassing plaatsvinden zodat hier ook niet vermalen resten kunnen worden opgeslagen.

Tot slot

In de memorie van toelichting wordt de route van de eerste kennismaking in 2014 tot de opname van de nieuwe vorm in het wetsvoorstel duidelijk uitgelegd. Het advies van de Gezondheidsraad, dat de waarden 'veiligheid', 'waardigheid' en 'duurzaamheid' als kader hanteerde, was hierin een belangrijk element. De literatuurlijst van dit advies laat zien dat (bijna) alle informatie rond het proces van resomeren afkomstig is van installaties gebouwd door Resomation Ltd. Ook de studie van TNO op het gebied van duurzaamheid, en later veiligheid, richt zich op het proces gebaseerd op de installaties van Resomation Ltd. Wij zijn trots om als volwaardig partner te hebben kunnen ondersteunen. Voor verdere uitwerking van procedures en code of practices delen we onze wereldwijde kennis met de Landelijke Vereniging van Crematoria, die resomeren inmiddels als vorm heeft opgenomen in haar vereniging. Wij staan ook bij verdere invulling van de regelgeving graag klaar om te ondersteunen.